Dosarul nr. 4-115/2024
nr. PIGD: 4-24053822-09-4-20052024

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

30 iunie 2025 or. Fălești

Judecătoria Bălți (sediul Fălești) în componența
președintelui de ședință, judecător Lilia Trocin
grefier Mariana Lungu
cu participarea:
apărătorului Violina Munteanu

examinând în ședință publică cauza contravențională în privința lui

Chivriga Serghei ***** născut la ***** domiciliat în satul ***** cetățean al R. Moldova, posedă limba de stat, IDNP *****

acuzat de comiterea contravențiilor prevăzute în art. 116 alin. (2) și art. 179 Cod contravențional, c o n s t a t ă:

I. Chivriga Serghei, în perioada de timp cuprinsă între 05.08.2023 și până în prezent, ocupă ilegal, împrejmuind cu gard pe fundație din beton, o suprafață de 0,0315 ha inclusiv 0,0191 ha din terenul adiacent cu nr. cadastral *****, proprietate a Republicii Moldova în gestiunea economică a Î.S. "Administrația de Stat a Drumurilor" și suprafața de 0,0124 ha teren nedelimitat, proprietate publică a satului ***** r-l Fălești, ce servește cale de acces către bunul imobil cu nr. cadastral *****, aflat în proprietate privată.

II. În ședința de judecată, agentul constatator, secretarul Consiliului local ***** cumulând funcția de specialist principal în domeniul juridic, Tcaciuc Viorica, a pledat pentru recunoașterea vinovăției lui Chivriga Serghei în săvârșirea contravențiilor imputate cu aplicarea sancțiunii sub formă de amendă în mărime de 250 unități convenționale, cu demolarea gardului construit ilegal și eliberarea terenurilor publice ocupate, cu revenirea la hotarele inițiale ale proprietății. Restabilirea accesului la infrastructura publică afectată și readucerea terenurilor la starea lor inițială, pe cheltuiala contravenientului.

Suplimentar a comunicat că, apărătorul interpretează eronat cadrul normativ. Or, prin dispoziția nr. 66-c din 29 decembrie 2023, Tcaciuc Viorica, secretar al Consiliului sătesc ***** a fost desemnată să exercite și atribuțiile specialistului principal (domeniul juridic), funcție publică de execuție regăsită în statul de personal avizat de Cancelaria de Stat la 12.08.2022. Această desemnare este conformă art. 25 alin. (3) din Legea nr. 158/2008 privind funcția publică și statutul funcționarului public, care permite cumulare de atribuții în cadrul aceleași autorități publice.

Prin dispoziția nr. 1-d din 14 martie 2024, Tcaciuc Viorica a fost desemnată în mod expres în calitate de agent constatator, cu atribuții de constatare a contravențiilor prevăzute de art. 116, 134^1, 178, 179, 273 și 364 din Codul contravențional.

Art. 423^{10} din Codul administrativ, alin. (2), specifică că au dreptul să constate contravenții și să încheie procese-verbale primarii, viceprimarii, arhitecții-șefi, șefii și adjuncții subdiviziunilor specializate din cadrul administrației publice locale, precum și specialiștii principali și superiori desemnați de primar.

Consideră că desemnarea sa în calitate de agent constatator este legală, iar obiecţiile apărătorului privind lipsa de autoritate a acesteia sunt neîntemeiate şi lipsite de suport juridic.

Cu referire la fapta comisă de Chivriga Serghei, menţionează că, la momentul comiterii contravenţiei, contravenientul era conştient de faptul că îşi extinde proprietatea în mod ilegal, construind un gard cu depăşirea limitelor de hotar al terenului său privat (nr. cadastral *****), ocupând astfel 322,0 m.p. de teren public, împărţit astfel: 102,9 m.p. proprietate publică a UAT ***** 25,1 m.p. proprietate publică a UAT Bălţi şi 194,0 m.p. proprietate publică a statului.

Chivriga Serghei a fost notificat prin prescripţia nr. 231 din 08.09.2023 privind stoparea lucrărilor de construcţie, dar a ales să ignore această prescripţie, finalizând ilegal gardul şi îngrădind terenurile publice menţionate.

Acţiunile sale au blocat zona de protecţie a drumului naţional R-16 Bălţi-Făleşti-Sculeni, accesul către bunul imobil cu nr. cadastral *****, precum şi către un pilon de energie electrică de tensiune înaltă, afectând astfel infrastructura publică şi alte proprietăţi adiacente.

Solicită să fie aplicată sancţiunea cu amendă de 250 unităţi convenţionale, demolarea gardului cu revenirea la hotarele iniţiale, aducerea terenului în starea iniţială.

Consideră că înscrisurile anexate de partea apărării nu schimbă nimic, nu au nici o valoare probatorie, iar toate cele menţionate sunt declarative.

III. Reprezentantul contravenientului, avocata Violina Munteanu, în şedinţa de judecată a pledat pentru declararea nulităţii procesului verbal cu privire la contravenţie din 17.05.2024 ca fiind emis de către o persoană neautorizată expres de lege.

În speţă, administraţia publică locală îşi întemeiază desemnarea unei persoane în calitate de agent constatator pe două dispoziţii: nr. 66-c din 29 decembrie 2023 şi nr. 1-d din 14 martie 2024. Prima dintre acestea, nr. 66-c, dispune că persoanei în cauză i se încredinţează, prin cumul, atribuţiile funcţionale ale unui „specialist principal (domeniul juridic)", iar pentru acest cumul se stabileşte o remuneraţie suplimentară. Cu toate acestea, dispoziţia nr. 1-d - actul în temeiul căruia s-a făcut efectiv desemnarea ca agent constatator - o menţionează în mod clar şi explicit în calitatea de secretar al consiliului local.

Această contradicţie este definitorie. Dacă persoana ar fi fost cu adevărat încadrată sau recunoscută legal ca specialist principal, atunci această calitate ar fi trebuit să fie menţionată în mod firesc în dispoziţia de desemnare cu nr. 1-d din 14.03.2024. Or, faptul că în actul emis în temeiul art. 423^{10} Cod contravenţional se indică explicit calitatea de secretar şi nu cea de specialist, demonstrează că autoritatea emitentă recunoaşte, în mod implicit, lipsa condiţiei legale esenţiale pentru desemnarea valabilă ca agent constatator.

Art. 423^{10} alin. (2) nu recunoaşte secretarul consiliului local ca persoană competentă pentru constatarea contravenţiilor. Niciuna dintre calităţile permise de textul legal nu include această funcţie. De aceea, orice desemnare care nu respectă cerinţele acestei norme este nu doar nelegală, ci şi ineficientă juridic. Simplul fapt că o persoană este desemnată prin dispoziţie nu este suficient - trebuie ca aceasta să se încadreze în categoriile strict prevăzute de lege.

Dispoziţia nr. 66-c, chiar dacă ar părea la prima vedere că i-ar conferi o dublă calitate, nu poate produce efecte juridice în planul competenţei contravenţionale. Ea este un act administrativ intern, care vizează organizarea muncii şi plata cumulului, dar nu are forţa juridică de a modifica regimul legal al desemnării agenţilor constatatori prevăzut de

Codul contravenţional. Or, desemnarea trebuie să se realizeze în conformitate cu art. 423^{10} şi să privească o persoană care, prin funcţia de bază, se regăseşte în limitele acelei norme.

În concluzie, chiar dacă autoritatea publică locală încearcă să justifice legalitatea procesului- verbal invocând dispoziţia nr. 66-c din 29.12.2023, prin care i s-ar fi atribuit lui Tcaciuc Viorica, prin cumul, atribuţiile unui specialist principal în domeniul juridic, acest argument nu poate fi reţinut. Dispoziţia nr. 66-c are caracter pur administrativ-intern, vizând doar organizarea muncii şi salarizarea personalului, fără a produce efecte juridice în planul competenţei contravenţionale.

Mai mult decât atât, desemnarea efectivă ca agent constatator s-a realizat prin dispoziţia nr. 1-d din 14.03.2024, iar în cuprinsul acesteia Tcaciuc Viorica este menţionată expres în calitatea de secretar al consiliului local, şi nu în calitate de specialist principal. Acest detaliu nu este formal, ci de esenţă, întrucât art. 423^{10} alin. 2) din Codul contravenţional stabileşte în mod limitativ categoriile de persoane care pot fi desemnate agenţi constatatori, iar secretarul consiliului local nu se regăseşte printre acestea.

Prin urmare, chiar dacă s-ar admite, prin absurd, existenţa unei duble calităţi, este de necontestat că actul de desemnare nr. 1-d a fost emis cu referire exclusivă la calitatea de secretar, ceea ce echivalează cu recunoaşterea faptului că atribuţiile invocate nu rezultă dintr-o funcţie legal recunoscută de Codul contravenţional pentru exercitarea prerogativelor de constatare. în lipsa unei desemnări conforme cu prevederile art. 423^{10} alin. 2), actele întocmite în baza acesteia sunt lovite de nulitate absolută.

Prin urmare, procesul-verbal emis în această calitate este lovit de nulitate absolută, întrucât a fost întocmit de o persoană care nu are competenţă materială în sensul strict al legii. Această lipsă de competenţă nu poate fi acoperită prin interpretări administrative sau invocarea unor dispoziţii interne de natură organizatorică.

În completarea argumentelor deja prezentate privind lipsa competenţei materiale a persoanei care a întocmit procesul-verbal contravenţional, consider necesar să aduc în atenţia instanţei un element suplimentar esenţial, şi anume: faptul că nici măcar funcţia de specialist principal pe domeniul juridic, prevăzută în organigrama Primăriei ***** nu presupune în mod legal atribuţii privind constatarea contravenţiilor sau întocmirea proceselor-verbale.

Documentul intitulat „Stat de personal al Primăriei satului *****", aprobat prin decizia Consiliului sătesc nr. 3/3 din 29.07.2022, enumeră în mod expres sarcinile de bază ale fiecărei funcţii publice, inclusiv cea de specialist principal (juridic). Conform acestui stat, atribuţiile specialistului juridic se limitează la:

1. Acordarea consultaţiilor juridice;
2. Pregătirea dosarelor de judecată;
3. Reprezentarea APL în instanţele de judecată.

Nicio prevedere nu indică faptul că acest specialist ar avea dreptul sau obligaţia de a constata contravenţii sau de a întocmi procese-verbale. Această absenţă este semnificativă. Dacă autoritatea ar fi intenţionat să investească această funcţie cu prerogative de agent constatator, atribuţiile specifice ar fi fost prevăzute în mod expres, întrucât constatarea contravenţiilor presupune exercitarea unei forme de autoritate publică, care nu poate fi dedusă prin interpretări sau completări ulterioare.

Mai mult, art. 423^{10} alin. (2) Cod contravenţional stabileşte clar că desemnarea ca agent constatator nu se face arbitrar, ci pentru persoane care exercită funcţii de specialitate şi care sunt efectiv responsabile de domeniul vizat de contravenţiile în cauză. Numirea unei

persoane într-o funcţie în care atribuţiile sale reale nu includ activităţi contravenţionale transformă actul de desemnare într-un simplu gest formal, lipsit de eficienţă juridică.

Prin urmare, chiar dacă, prin ipoteză, a admite că persoana desemnată ar fi avut calitatea de specialist principal în domeniul juridic (ceea ce, de altfel, nu reiese din dispoziţia de desemnare) - procesul-verbal întocmit de aceasta rămâne oricum nelegal, întrucât atribuţiile funcţiei respective nu includ activitatea de constatare a contravenţiilor.

Acest fapt contrazice în mod direct ideea că funcţia în sine ar oferi automat competenţa necesară pentru a fi agent constatator. Nu este suficient să existe titulatura formală de „specialist" - este esenţial ca, în conţinutul real al fişei postului, să se regăsească atribuţiile de constatare, lucru care lipseşte cu desăvârşire. Mai mult decât atât, în cauză nu există nicio dispoziţie distinctă emisă în temeiul art. 423^{10} Cod contravenţional prin care persoana vizată, în calitate de specialist, să fi fost desemnată în mod legal ca agent constatator. Singura dispoziţie de desemnare invocată - nr. 1-d din 14.03.2024 - o menţionează exclusiv în calitate de secretar al consiliului local, iar această funcţie nu se regăseşte printre cele enumerate limitativ de lege.

Pe lângă lipsa competenţei materiale a persoanei care a întocmit procesul-verbal, care în sine este suficientă pentru a atrage nulitatea absolută a actului contravenţional, examinând în mod cumulativ conţinutul procesului-verbal de constatare a contravenţiei seria PR nr. 000000013 din 17 mai 2024, actele anexate acestuia şi circumstanţele de fapt ale cauzei, se impune concluzia că actul este lovit de nulitate absolută nu doar pentru lipsa competenţei materiale a persoanei care 1-a întocmit, ci şi pentru lipsa unei fapte ilicite concrete, clar individualizate, precum şi pentru încălcarea gravă a garanţiilor procedurale prevăzute de legislaţia contravenţională.

În fapt, autoritatea publică locală reţine că în perioada 05.08.2023 - prezent, subiectul urmăririi contravenţionale ar fi edificat o construcţie (gard) pe o suprafaţă de 0,0315 ha, pretins a fi parte a domeniului public al unităţii administrativ-teritoriale, în lipsa unui titlu valabil de ocupare. Cu titlu de probă, autoritatea invocă o schiţă topografică realizată de SRL „IGC Geocad Service", un document care, deşi prezentat ca act justificativ, nu constituie un raport de expertiză judiciară şi nu este rezultatul unui proces de delimitare aprobat conform procedurilor prevăzute de Legea cadastrului nr. 1543/1998.

Schiţa topografică anexată la procesul-verbal nu constituie un act de expertiză realizat de o persoană autorizată în condiţiile legii şi nu poate fi asimilată unui raport întocmit de un specialist abilitat în cadrul unui proces legal de constatare. Documentul respectiv a fost întocmit în afara unei proces contravenţional, fără participarea părţilor şi fără respectarea garanţiilor minime de contradictorialitate şi obiectivitate. În absenţa unui cadru procedural care să confere caracter juridic documentului, acesta nu poate avea valoare probatorie în susţinerea unei pretinse contravenţii. Mai mult decât atât, datarea schiţei după momentul întocmirii procesului-verbal indică faptul că documentul a fost realizat ulterior constatării presupusei fapte, exclusiv în scopul justificării ulterioare a acuzaţiei, ceea ce pune în discuţie nu doar valabilitatea acestuia, ci şi imparţialitatea autorităţii care îl invocă.

Mai mult decât atât, conform certificatului cadastral anexat la dosar, terenul înregistrat pe numele subiectului pretinsei contravenţii, cu nr. cadastral *****, figurează cu hotare generale. Acest aspect este de esenţă în cauză. Conform art. 17 alin. (3) din Legea cadastrului, hotarele generale reprezintă limite aproximative, neavând caracter precis şi neputând servi ca bază unică pentru stabilirea cu certitudine a unor încălcări de regim

juridic funciar. Lipsa unei delimitări clare, aprobate oficial, exclude posibilitatea constatării unei fapte de ocupare abuzivă a terenului public, întrucât nu există niciun act juridic prin care să se fi stabilit conflictul de limită, depăşirea graniţei ori pătrunderea pe terenul unei terţe părţi. în absenţa unui astfel de act, orice concluzie privind ocuparea neautorizată este speculativă şi contravine principiului legalităţii sancţionării.

Se mai impune menţionat faptul că data pretinsei contravenţii, 05.08.2023, corespunde cu momentul înregistrării dreptului de proprietate asupra terenului şi construcţiei de către persoana vizată, în baza contractului de donaţie. Alegerea acestei date drept punct de plecare al faptei reţinute nu este întemeiată pe niciun proces-verbal de constatare, pe nicio probă tehnică ori documentară care să ateste existenţa gardului la acea dată. Data reţinută este stabilită arbitrar, în mod formal, fără fundament probatoriu şi contrar principiului individualizării exacte a faptei ilicite.

În susţinerea concluziei privind lipsa unei fapte ilicite concrete, se impune menţionat şi faptul că, din însuşi probatoriul real al cauzei, rezultă că gardul a fost construit efectiv în luna august 2023, imediat după dobândirea dreptului de proprietate, iar lucrările au fost finalizate într-un termen rezonabil. Această realitate este ignorată cu desăvârşire în procesul-verbal contestat, în care se susţine că "fapta se desfăşoară din 05.08.2023 până în prezent", fără ca autoritatea să indice vreo lucrare continuă, vreo modificare ulterioară ori altă activitate desfăşurată pe teren după edificarea gardului. Formularea generică şi lipsită de suport probatoriu creează în mod artificial impresia unei contravenţii cu caracter prelungit, cu scopul de a o încadra într-o perioadă extinsă, deşi în realitate lucrarea a fost una unică, clar determinabilă temporal, şi încheiată în luna august 2023. Această imprecizie afectează atât delimitarea faptei, cât şi valabilitatea încadrării juridice, subminând cerinţa de individualizare clară a acţiunii ilicite.

Terenul indicat ca fiind ocupat abuziv se află în proximitatea căii ferate care desparte localitatea ***** de municipiul Bălţi, iar la data edificării gardului (luna august 2023), acel teren nu intra în raza administrativ-teritorială a satului ***** ci era situat pe teritoriul municipiului Bălţi. Ulterior, abia în anul 2024, Consiliul municipal Bălţi a aprobat noi limite administrativ- teritoriale, ceea ce presupune că la data pretinsei contravenţii autoritatea publică locală ***** nu deţinea competenţă teritorială asupra suprafeţei invocate în procesul-verbal. Această împrejurare are relevanţă majoră întrucât afectează chiar temeiul juridic al constatării şi sancţionării presupusei fapte, întrucât constatarea unei contravenţii de către o autoritate care nu are competenţă pe teritoriul respectiv este lovită de nulitate absolută.

Totodată, procedura de comunicare a actelor către contravenient este grav viciată. Toate notificările, inclusiv citaţiile, au fost expediate la o adresă eronată - satul ***** r-nul Făleşti -, în timp ce din actele de identitate şi din certificatul ASP rezultă fără echivoc că domiciliul legal al contravenientului este înregistrat în satul ***** r-nul Făleşti. Această eroare de localizare nu poate fi considerată un simplu viciu de formă, ci afectează însăşi validitatea comunicării actului, întrucât împiedică exercitarea în termen şi în cunoştinţă de cauză a dreptului la apărare. Menţiunea unilaterală din procesul-verbal potrivit căreia contravenientul ar fi „refuzat semnarea" sau că nu a putut fi contactat nu substituie obligaţia legală de convocare la domiciliul real, înregistrat oficial.

În completarea celor expuse anterior, am analizat şi procesul-verbal de cercetare la faţa locului întocmit de autoritatea emitentă a procesului-verbal contravenţional, document care se pretinde a confirma starea de fapt ce a stat la baza acuzării.

Acest act, însă, nu întruneşte condiţiile unui mijloc de probă valabil în procedura contravenţională. E1 este întocmit fără participarea subiectului pretinsei contravenţii, fără semnătura acestuia şi fără indicarea unei citări prealabile la cercetarea în teren. Codul contravenţional, impune respectarea dreptului la apărare şi asigurarea caracterului contradictoriu al constatărilor, ceea ce presupune, în mod obligatoriu, citarea şi oferirea posibilităţii persoanei vizate de a fi prezentă la cercetare şi de a formula obiecţii. Or, procesul-verbal în discuţie nu conţine nici un fel de dovadă privind respectarea acestor cerinţe procedurale.

Mai mult, constatările din cuprinsul acestui act sunt vagi, generale şi lipsite de suport tehnic. Nu se indică în mod precis metoda de măsurare, coordonatele exacte, suprafaţa determinată, punctele de referinţă utilizate sau documentaţia cadastrală consultată. Totodată, cercetarea nu este însoţită de un plan de situaţie anexat şi nici un proces-verbal de măsurare efectivă efectuată de un specialist autorizat în cadastru sau geodezie.

Procesul-verbal de cercetare la faţa locului, invocat în susţinerea acuzării, nu întruneşte cerinţele legale pentru a fi considerat un mijloc de probă valabil în procedura contravenţională. Acesta a fost întocmit unilateral de către reprezentanţi ai autorităţii publice locale, fără participarea subiectului vizat, fără citarea acestuia, fără consemnarea vreunei opoziţii sau observaţii, şi în absenţa unui specialist autorizat în domeniul topografiei sau cadastrului. Documentul nu conţine date tehnice verificabile, nu indică metoda de măsurare utilizată, nu este însoţit de coordonate sau planuri avizate, iar lipsa unui proces- verbal de măsurători efective anulează orice valoare tehnică pe care ar putea-o pretinde.

Acest tip de constatare administrativă, realizată fără garantarea dreptului la apărare şi fără sprijinul unei expertize independente, nu poate substitui un act de delimitare cadastrală ori un raport tehnic emis în condiţiile legii. E1 nu stabileşte cu certitudine frontiera dintre proprietatea privată şi terenul pretins public şi nici nu poate proba o pretinsă ocupare ilicită. în lipsa acestor elemente, cercetarea la faţa locului se reduce la o formalitate lipsită de valoare probatorie, care încalcă principiul contradictorialităţii şi nu întruneşte condiţiile prevăzute de Codul contravenţional pentru constatarea unei fapte ilicite certe.

Astfel, procesul-verbal contestat este viciat atât sub aspectul competenţei materiale a persoanei care l-a întocmit, cât şi sub aspectul temeiniciei faptei reţinute. Acuzaţia contravenţională se întemeiază pe o schiţă topografică întocmită în afara unui cadru legal, fără valoare probatorie, în lipsa unei delimitări cadastrale opozabile, iar procesul-verbal de cercetare la faţa locului este unilateral, necontradictoriu şi nesusţinut de probe tehnice sau documentare obiective. Comunicarea actelor către contravenient a fost făcută la o adresă greşită, cu încălcarea flagrantă a dreptului la apărare. Toate aceste circumstanţe, analizate cumulativ, impun constatarea nulităţii absolute a procesului-verbal şi încetarea procesului contravenţional ca fiind iniţiat în afara cadrului legal.

IV. Ascultând opinia participanţilor la proces, cercetând materialele cauzei, instanţa de judecată consideră că vina contravenientului Chivriga Serghei în săvârşirea contravenţiilor prevăzute la art. 116 al. 2) şi art. 179 Cod contravenţional, în şedinţa de judecată a fost dovedită pe deplin prin probele prezentate şi cercetate în şedinţa de judecată.

În urma cercetării judecătoreşti s-a constatat că, Chivriga Serghei a dobândit bunul imobil format din terenul pentru construcţii număr cadastral ***** cu suprafaţa de 0,101 ha şi casa de locuit individuală număr cadastral *****.01 cu suprafaţa de 143, 8 m.p. amplasate în satul ***** r-l Făleşti, în temeiul contractului de donaţie nr. 1-1265 din 05.08.2023, înregistrat în registrul bunurilor imobile la 09.08.2023 (f. d. 11).

La 05.09.2023, Popuşoi Viorica a depus o plângere pe numele Primarului de *** r-l Făleşti** prin care a comunicat că vecinul Chivriga Serghei îi închide calea de acces către terenul său cu număr cadastral ***** (f. d. 16).

La data de 06.09.2023, Primarul s. *** r-l Făleşti, Tudor Istrati, a depus o plângere la poliţie** pe faptul construcţiei gardului de împrejmuire a construcţiei sale cu depăşirea hotarelor terenului aferent construcţiei, prin ce încalcă normele de utilizare a terenului în zona de protecţie a drumului şi blochează accesul la un pilon de energie electrică (f. d. 10).

În aceiaşi zi, la 06.09.2023, **Bădărău Dan, colaborator de poliţie, agent constatator din cadrul Sectorului de Poliţie nr. 2 a Inspectoratului de Poliţie Făleşti, a audiat în calitate de martor pe Bădărău Anastasia**, care a comunicat că, activează în calitate de inginer cadastral în cadrul Primăriei ***** r-l Făleşti. La data de 25.08.2023 se afla la serviciu când Popuşoi Viorica s-a apropiat şi a solicitat să meargă la gospodăria lui Chivriga Serghei din motiv că a săpat şanţul pentru temelia gardului şi blochează calea de acces spre lotul de teren ce se află în vecinătate. Ajungând la faţa locului a observat că şanţul era săpat necorespunzător planului cadastral. Ulterior, când la faţa locului se aflau lucrătorii le-a cerut să comunice stăpânului să se prezinte la Primărie în cel mai scurt timp, ei au comunicat că vor transmite mesajul. Însă Chivriga Serghei nu s-a prezentat la Primărie (f. d. 21).

Tot în aceiaşi zi, la 06.09.2023, **Bădărău Dan, colaborator de poliţie, agent constatator din cadrul Sectorului de Poliţie nr. 2 a Inspectoratului de Poliţie Făleşti, a audiat în calitate de martor şi pe Păpuşoi Viorica,** care a comunicat că locuieşte în s. ***** r-l Făleşti unde deţine lotul de teren ***** amplasat în vecinătate cu gospodăria ce aparţine lui Chivriga Serghei.

La data de 25.08.2023 pe la ora 13.00 intrând în sat. ***** r-l Făleşti a observat că Chivriga Serghei a săpat un şanţ pentru temelia gardului necorespunzător planului cadastral, blocându-i calea de acces spre lotul ce-i aparţine. A mers la Primăria s. ***** r-l Făleşti şi a comunicat despre toate acestea dnei Bădărău Anastasia, inginer cadastral. Ulterior, la faţa locului s-au prezentat lucrătorii care efectuau lucrările de construcţie, ei au comunicat că nu este prezent stăpânul. Atunci Bădărău Anastasia le-a comunicat să transmită lui Chivriga Serghei să se prezinte la Primăria sat. ***** r-l Făleşti. Văzând că lucrările de construcţie a gardului continuă, a depus o plângere către Primarul sat. ***** r-l Făleşti.

La 07.09.2023, **Bădărău Dan, colaborator de poliţie, agent constatator din cadrul Sectorului de Poliţie nr. 2 a Inspectoratului de Poliţie Făleşti, a efectuat cercetarea la faţa locului**, din afara gospodăriei lui Chivriga Serghei de pe acostamentul drumului naţional R-16 Bălţi-Făleşti-Sculeni unde este amplasat obiectul. S-a constatat că până la gospodăria cercetată se află un canal de scurgere a apei şi un pod de metal ce permite accesul către gospodăria cercetată. Gospodăria cercetată nu este îngrădită cu gard. Se observă în jurul gospodăriei piloni de masă feroasă de culoare cafenie la o distanţă de 1m -1,5 m amplasaţi unul faţă de altul, amplasaţi într-un şanţ pregătit pentru turnarea

temeliei gardului. Alături se observă o altă gospodărie, a cărei gard este mai departe de la drum la o distanță de aproximativ 3 m față de linia pilonilor ce aparţin gospodăriei lui Chivriga S. În partea dreaptă se observă că pilonii amplasaţi blochează accesul către alte terenuri a cetăţenilor sat. ***** r-l Fălești. Tot în partea dreaptă în şanţ nu se observă că piloni de masă feroasă. În cadrul cercetării obiectului s-a utilizat telefonul mobil. La procesul verbal privind cercetarea la faţa locului se anexează planşe fotografice (f. d. 17-20).

La data de 08.09.2023, Primarul satului *** r-l Fălești a expediat în adresa lui Chivriga Serghei o prescripție privind stoparea lucrărilor de construcție a gardului**, expediată pe adresa s. ***** r-l Fălești, care a fost returnată cu menţiunea „plecat" (f. d. 24-27). **Aceiași prescripție privind stoparea lucrărilor de construcție a gardului, a fost expediată lui Chivriga Serghei** și la adresa din s. ***** r-l Fălești, care a fost returnată Primarului cu menţiunea „**refuzat"** (f. d. 29-31).

La 11.09.2023, şeful interimar a Sectorului de Poliţie nr. 2 a Inspectoratului de Poliţie Fălești, comisar Alexandr Doboș, a remis în adresa Primăriei ***** r-l Fălești, conform competenţei prevăzute la art. 423^{10} Cod contravenţional, materialul de control în cadrul procedurii contravenţionale privind încălcarea regulilor de construcţie a gardului de împrejmuire a proprietăţii ce aparţine lui Chivriga Serghei (f. d. 8).

Or, potrivit art. 399 al. 1) Cod contravenţional, *cauza contravenţională se soluţionează de agentul constatator în a cărui rază teritorială a fost săvîrşită contravenţia. Acesta poate aplica sancţiunile prevăzute în partea specială a cărţii întâi în limitele competenţei şi numai în exerciţiul funcţiunii.*

*(2**) Agentul constatator poate constata contravenţii ale căror constatare, soluţionare şi sancţionare sînt atribuite competenţei unor alte organe. În astfel de cazuri, agentul va remite organelor respective procesele-verbale de constatare a contravenţiilor.***

Astfel, înscrisurile/probele prezentate de şeful interimar a Sectorului de Poliţie nr. 2 a Inspectoratului de Poliţie Fălești, comisar Alexandr Doboș, sunt relevante cauzei.

La data de 10.10.2023, în adresa contravenientului Chivriga Serghei a fost expediată o citaţie de către agentul constatator, care însă a fost returnată expeditorului cu menţiunea „nereclamat" (f. d. 33-37).

La data de 17.10.2023, în adresa lui Chivriga Serghei a fost expediată repetat citaţia pentru soluţionarea cauzei contravenţionale prevăzută la art. 116 al. 2) Cod contravenţional, în legătură cu ocuparea ilegală a terenului (f. d. 38-42), care la fel a fost returnată cu menţiunea „nereclamat". **La data de 25.10.2023, în adresa lui Chivriga Serghei i s-a expediat pentru a treia oară citaţie,** care la fel a fost returnată cu menţiunea „nereclamat" (f. d. 43-47).

La data de 25.03.2024, agentul constatator Viorica Tcaciuc, a audiat în calitate de **martor pe Bădărău Anastasia**, care fiind avertizată de răspundere penală pentru declaraţii falsa declarat că, la data de 28.08.2023 Popuşoi Viorica, proprietara terenului cu număr cadastral ***** a informat-o că vecinul, proprietar a terenului număr cadastral *****, a depăşit limitele hotarului şi blochează calea de acces spre teren. S-au deplasat la faţa locului unde a observat că într-adevăr era săpat un şanţ pentru construcţia gardului care vizibil era depăşit faţă de hotarul înregistrat în registrul bunurilor imobile. La faţa locului, proprietarul nu era prezent, însă a discutat cu un muncitor, care doar executa indicaţiile stăpânului, ia zis care este motivul sosirii sale şi l-a rugat să stopeze lucrările şi să

transmită proprietarului ca în cel mai scurt timp să se apropie la sediul Primăriei pentru a-l informa că nu îngrădește terenul conform documentației de proprietate, ce Chivriga Serghei nu a făcut.

Următoarea vizită la Chivriga Serghei a fost la data de 27.08.2023 împreună cu poliţistul de sector Banari Vitalie, unde era prezent şi proprietarul terenului. A solicitat ca dumnealui să se apropie pentru a discuta despre încălcarea comisă. Împreună cu poliţistul de sector încerca să-i explice că depăşeşte limitele hotarului şi că trebuie să stopeze lucrările şi să revină la hotarul deținut conform actelor de proprietate, însă dumnealui în derâdere a zis că le va face și că o să fie totul legal conform actelor, dar nu a făcut (f. d. 48).

Deşi la 22.03.2024, agentul constatator a iniţiat un proces contravenţional, anexând şi extrasul urbanistic din e-cadastru la care are acces APL, în care se reflectă imaginea din spaţiu a gospodăriei contravenientului (f. d. 6-7), potrivit art. 374 al. 2^1) Cod contravenţional, *procesul contravenţional începe de drept din momentul sesizării sau al autosesizării agentului constatator privind săvîrşirea contravenţiei.*

Astfel, în prezenta speță, procesul contravenţional a început la data de 05.09.2023 odată cu depunerea plângerii de către Popușoi Viorica (f. d. 16).

La data de 25.03.2024, agentul constatator Viorica Tcaciuc, a audiat în calitate de **martor pe Popușoi Viorica**, care fiind avertizată de răspundere penală pentru declarații falsa declarat că, în luna august, venind dinspre Bălţi a observat cum Chivriga Serghei a început să sape şanţul pentru construcţia gardului cu depăşirea vădită a hotarelor şi, conform şanţului săpat îi blochează accesul spre terenul cu nr. cad. ***** ce-i aparţine. S-a adresat către Primărie pentru soluţionarea problemei. Între timp Chivriga Serghei a continuat construcţia gardului conform planificării iniţiale. A turnat fundaţie de beton pe care a amplasat gardul din metal (f. d. 49).

La 27.03.2024, agentul constatator a efectuat **cercetarea la faţa locului**, în care a menţionat că, cercetarea se efectuează din zona de protecţie a drumului naţional R16 Bălţi-Făleşti-Sculeni km5, în faţa gospodăriei cet.Chivriga Serghei. În cadrul cercetării s-a constatat că în faţa gospodăriei este un şanţ de scurgere a apelor, iar peste şanţ este un pod de acces către terenul cu nr. cad. *****, acelaşi pod serveşte cale de acces către terenul cu nr. cad. *****, altă cale de acces către gospodăriile menţionate cu s-a depistat. La momentul cercetării la faţa locului pe podeţul de acces şi în faţa gospodăriei erau parcate două autovehicule, blocând accesul altor vehicule. Poarta gospodăriei era închisă, fiind strigaţi proprietarii, nu a ieşit nimeni din gospodărie. Careva mişcare prin gospodărie tot nu a fost posibil de observat.

Terenul cu nr. cad. ***** este îngrădit cu gard din metal amplasat pe fundaţie din beton circa 60 cm. Pe latura de teren amplasată paralel drumului naţional R16 Bălţi-Făleşti-Sculeni, gardul este construit cu depăşirea aliniamentului general cu circa 3 m. Pe latura dinspre Est, paralel cu calea ferată, gardul depăşeşte linia de hotar cu aproximativ 5m, blocând accesul spre terenul cu nr. cad. ***** (f. d. 50). În cadrul cercetării la faţa locului a fost utilizat aparat foto canon, procesul fiind însoţit de planşe fotografice (f. d. 51-52).

La data de 28.03.2024, în adresa contravenientului a fost expediată citaţia pentru a se prezenta la data de 15.04.2024 ora 9.00 la Primăria s. ***** r-l Fălești pentru soluționarea cauzei contravenționale conform art. 116 al. 2) Cod contravenţional pentru ocupare ilegală a terenului şi 179 Cod contravenţional, pentru executarea construcţiei neautorizate, citaţia în cauză a fost **refuzată** de către contravenient (f. d. 53-56), fiind returnată expeditorului (f. d. 55 verso).

La 29.04.2024, agentul constatator a audiat în calitate de **martor, primarul Tudor Istrati**, care fiind avertizat de răspundere penală pentru declaraţii false, a declarat că la data de 26.08.2023

a primit un apel telefonic prin care i s-a comunicat că Chivriga S. a început construcţia gardului pe terenul cu nr. cad. *****, însă cu depăşirea liniei de hotar, ieşind cu gardul în zona de protecţie a drumului R16 Bălţi-Făleşti-Sculeni pe o latură şi pe terenul proprietate publică a UAT ***** pe altă latură, pe latura dată limitând accesul pe terenul cu nr. cad. *****.

Deplasându-se la faţa locului a constatat că, Chivriga S. într-adevăr a început construcţia gardului cu depăşirea considerabilă a hotarului, fiind la etapa de lucrări de terasament. L-a informat despre încălcare şi i-a propus să stopeze lucrările şi să vină la Primărie pentru a-i arăta pe e-Cadastru cum arată liniile de hotar sau să solicite inginerilor licenţiaţi care să stabilească bornele de hotare cu utilaje specializate care îi va asigura mai multă precizie, avertizând că la stabilirea hotarelor urmează să fie invitat specialistul APL.

La data de 30.08.2023 a fost din nou telefonat că Chivriga Serghei continuă lucrările şi deja toarnă beton şi montează stâlpi de rezistenţă a gardului din metal. Încercând să prevină contravenţia, din nou s-a deplasat la faţa locului, însoţit de inginerul cadastral şi poliţistul de sector. La toate preavizele, dl Chivriga Serghei a menţionat că are toate actele şi că va turna beton doar în partea din spatele casei unde nu sunt încălcări de hotar.

Ulterior, în primele zile ale lunii septembrie s-a prezentat la Primărie, Munteanu Violina, prezentându-se ca fiind sora lui Chivriga Serghei şi a explicat că fratele său doreşte să facă frumos în faţa casei, încercând să-l convingă să nu întreprindă măsuri, argumentând că ea este avocat şi cu ea trebuie să trăiască bine.

După ce a constatat că pe cale amiabilă situaţia nu poate fi remediată, deoarece Chivriga Serghei a turnat fundaţia din beton şi a montat stâlpii pe tot perimetrul însemnat de el iniţial, a depus un demers la Inspectoratul de Poliţie, solicitând poziţia lor, iar la data de 08.09.2023 a expediat lui Chivriga Serghei prescripţii să stopeze lucrările şi să revină la hotarele în limita terenului deţinut în proprietate. A expediat prescripţiile la adresa din s. ***** r-l Făleşti şi la adresa ce figurează în e-Cadastru, s. ***** r-l Făleşti (f. d. 57).

La 16.05.2024, agentul constatator a audiat în calitate de **martor pe Radamovscaia Tatiana**, care fiind avertizată de răspundere penală pentru declaraţii false, a declarat că, fiind angajată în calitate de poştaş la Oficiul Poştal din sat. ***** a primit scrisoarea cu aviz recomandat care urma să o livreze la adresa sat. ***** r-l Făleşti destinatar Chivriga Serghei. Deplasându-se la adresa dată în repetate rânduri, nu a ieşit nimeni pentru a primi scrisoarea şi a semna avizul. În una din zile la adresa dată erau doi muncitori care făceau reparaţie în casă. Muncitorii i-au comunicat că Chivriga Serghei este în ţară, însă nu este acasă. Au zis că îi vor transmite că are o scrisoare recomandată şi i-au sugerat să se adreseze la Munteanu Violina, sora lui Chivriga Serghei. S-a deplasat la Munteanu Violina, a discutat cu soţul ei, Munteanu Ciprian, care a zis că Chivriga Serghei este în ţară, şi că îi va transmite să vină la oficiul poştal să ridice personal scrisoarea recomandată. Una din scrisorile recomandate a fost recepţionată de Munteanu Violina (sora lui), care a comunicat că toate scrisorile destinate fratelui, să i se aducă ei (f. d. 58).

La 17.05.2024, agentul constatator a audiat în calitate de **martor pe Grib Tatiana**, care fiind avertizată de răspundere penală pentru declaraţii false, a declarat că este angajată în calitate de şefă la Oficiul Poştal din sat. ***** r-l Făleşti. Chivriga Serghei când a procurat imobilul în sat. ***** i-a informat că el periodic pleacă peste hotarele ţării şi toată

corespondenţa care vine în adresa sa să fie transmisă surorii sale, Munteanu Violina, domiciliată a sat. ***** r-l Făleşti şi a lăsat numărul ei de telefon. A menţionat că nu are cutie poştală sau alt loc unde să pună corespondenţa în siguranţă.

Primind scrisoarea recomandată destinată lui Chivriga Serghei, ştiind că dumnealui este la moment în sat, a trimis poştaşul de sector Radamovscaia Tatiana să o livreze. Dna Radamovscaia a informat că a fost la adresă dar nu era destinatarul şi a transmis muncitorilor să-l informeze. Atunci a sunat-o pe dna Violina Munteanu să-i transmită fratelui să ridice scrisoarea recomandată. Ulterior, la oficiul poştal s-a prezentat Munteanu Ciprian, soţul dnei Violina. A discutat şi cu el privind scisoarea recomandată, la care dlui a zis că nu o ia şi îi va transmite lui Chivriga Serghei, fiindcă este acasă, să o ridice personal sau să vină soţia sa, Munteanu Violina.

Ulterior, dna Radamovscaia a mai fost de câteva ori la adresa dată, dar nu a fost posibil să înmâneze scrisoarea destinatarului, fie nu era nimeni, fie erau doar muncitorii care refuzau să ia scrisoarea, iar mai târziu muncitorii au informat-o că Chivriga Serghei deja a plecat dinţară. Peste 15 zile a returnat avizul Primăriei ***** cu menţiunea că destinatarul a refuzat să recepţioneze scrisoarea.

La data de 17 mai 2024, agentul constatator a perfectat procesul verbal cu privire la contravenţie în lipsa contravenientului, pe faptul săvârşirii contravenţiilor prevăzute la art. 116 al. 2) Cod contravenţional – ocuparea ilegală a terenului, şi prevăzută la art. 179 Cod contravenţional – executarea construcţiei în lipsa autorizaţiei de construcţie, prin edificarea gardului în jurul gospodăriei sale din sat. ***** r-l Făleşti cu depăşirea hotarelor şi în lipsa autorizaţiei de construcţie în perioada august 2023 până în prezent (adică până la data întocmirii procesului verbal cu privire la contravenţie), recomandă agentul constatator aplicarea amenzii şi demolarea construcţiei cu readucerea terenului ocupat ilegal în poziţie iniţială (f. d. 3).

La 20 mai 2024, procesul verbal cu privire la contravenţie a fost expediat în Judecătoria Bălţi sediul Făleşti pentru examinare conform competenţei.

Conform art. 395 al. 1) Cod contravenţional, ***instanţa judecă:***

1) toate cazurile cu privire la contravenţii*, cu excepţia celor atribuite de prezentul cod competenţei unor alte organe,* ***precum şi:***

d) ***cauzele contravenţionale în care agentul constatator****, procurorul* ***propun aplicarea unei măsuri de siguranţă dintre cele care urmează:***

- demolarea construcţiei neautorizate *şi defrişarea arborilor şi arbuştilor;*

Potrivit art. 423^{10} alin. (1) Cod contravenţional, *contravenţiile prevăzute la art.*104^1, ***116***, *art.*126^1, 134^1, *154, art.157 alin.(4), (6), (7)–(12), art.158, art.178,* ***179****, art.*180^1, *181, art.273 pct.9),* 9^1*), 11), 15) şi 16), art.326 alin.(1)–(*1^2*), art.364 alin.(1) şi (9) şi art.370 alin.(2) se constată de către organele specializate ale administraţiei publice locale.*

(2) Sînt în drept să constate contravenţii şi să încheie procese-verbale primarul, viceprimarul, arhitectul-şef, şefii şi şefii adjuncţi ai subdiviziunilor specializate din cadrul administraţiei publice locale, specialiştii principali şi specialiştii superiori din cadrul acestora desemnaţi de către primar.

(3) Procesele-verbale cu privire la contravenţiile prevăzute la art.126^1*,* 134^1 *alin.(2), 154, art.157 alin.(7) şi (8), art.273 pct.9),* 9^1*), 11), 15) şi 16) şi art.364 alin.(1) şi (9) se remit spre examinare comisiei administrative, iar* ***procesele-verbale cu privire la contravenţiile prevăzute la art.***104^1***, 116, 178 şi 179 se remit spre examinare în fond instanţei de judecată competente****.*

(4) În cazul constatării contravenţiilor prevăzute la art.178 şi 179, agentul constatator dispune sistarea executării lucrărilor de construcţie şi să solicite instanţei de judecată aplicarea măsurii de siguranţă prevăzute la art.439[6].

Conform art. 13 alin. (1) al Legii nr. 721- XIII din 02 februarie 1996 privind calitatea în construcţii (în vigoare până la 30.01.2025), *lucrările de construcţii, precum şi de modernizare, modificare, transformare, consolidare şi de reparaţii se execută numai pe bază de proiect elaborat de către persoane fizice sau juridice şi verificat de către verificatorii de proiecte atestaţi. Elaborarea proiectelor se efectuează în modul stabilit cu respectarea documentelor normative în vigoare, regimului arhitectural-urbanistic şi regimului tehnic, indicate în certificatul de urbanism eliberat de autoritatea administraţiei publice locale.*

(2) Verificarea şi expertizarea proiectelor în ceea ce priveşte respectarea documentelor normative referitoare la exigenţele esenţiale se efectuează de către verificatorii de proiecte atestaţi în nume propriu.

(3) Se interzice aplicarea proiectelor şi detaliilor de execuţie neverificate în condiţiile alin.(2).

(4) Verificarea calităţii execuţiei construcţiilor este obligatorie şi se efectuează de către investitori prin responsabili tehnici atestaţi sau agenţi economici de consultanţă specializaţi.

(5) Expertizele tehnice ale proiectelor şi construcţiilor se efectuează numai de către experţi tehnici în construcţii.

Potrivit prevederilor art. 22 alin. (1) aceleiaşi Legi nr. 721-XIII din 02 februarie 1996 privind calitatea în construcţii (în vigoare până la 30.01.2025), ***investitorii sînt persoane fizice sau juridice care finanţează şi realizează investiţii sau intervenţii la construcţiile existente în sensul legii şi răspund de îndeplinirea următoarelor obligaţii principale referitoare la calitatea construcţiilor:***

a) stabilirea nivelului calitativ ce trebuie realizat prin proiectare şi execuţie pe baza documentelor normative, precum şi a studiilor şi cercetărilor efectuate;

*b**) obţinerea** certificatului de urbanism, **autorizaţiei de construire** şi avizelor prevăzute de lege;*

c) prezentarea proiectelor pentru verificare şi înlăturarea neregulilor depistate în urma verificării;

d) asigurarea verificării execuţiei corecte a lucrărilor de construcţii prin responsabili tehnici atestaţi sau agenţi economici de consultanţă specializaţi şi autorii proiectelor, pe tot parcursul lucrărilor;

e) acţionarea în vederea soluţionării neconformităţilor, a defectelor apărute pe parcursul execuţiei lucrărilor, precum şi a deficienţelor proiectelor;

f) asigurarea recepţiei lucrărilor de construcţii la terminarea lucrărilor şi (sau) la expirarea perioadei de garanţie;

g) întocmirea cărţii tehnice a construcţiei şi predarea acesteia către proprietar;

h) asigurarea expertizării construcţiilor de către experţi tehnici în construcţii în cazurile în care la aceste construcţii se execută lucrările prevăzute la art.19 alin.(2);

i) notificarea Agenţiei pentru Supraveghere Tehnică despre recepţia lucrărilor ajunse în fazele determinante ale construcţiei specificate la art.21 alin.(4).

(2) În cazul în care investitorul îşi deleagă atribuţiile altui agent economic, asupra acestuia se extind prevederile prezentei legi.

La fel, Legea nr. 163 din 09.07.2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcţie (în vigoare până la 30.01.2025), statuează în art. 1 alin. (2) că, *prevederile*

prezentei Legi sînt obligatorii pentru autorizarea executării construcţiilor de orice gen, categorie, destinaţie şi tip de proprietate*, cu excepţia obiectelor cu caracter militar sau secret, care se autorizează în mod special*.

Potrivit noţiunilor menţionate la art. 2) aceleiaşi Legi, *în sensul prezentei legi, următoarele noţiuni principale semnifică:*

autorizaţie de construire – act, eliberat de către emitent, prin care se autorizează executarea lucrărilor de construcţie în temeiul şi cu respectarea certificatului de urbanism pentru proiectare şi a documentaţiei de proiect elaborate şi verificate;

lucrări de construcţie – ansamblu de operaţii efectuate cu ajutorul mecanismelor, maşinilor, precum şi manopera, în vederea realizării, reconstruirii, restaurării sau consolidării unei construcţii...

În art. 14 al. 1) al Legii nr. 163 din 09.07.2010 (în vigoare până la 30.01.2025), sunt prevăzute categoriile de lucrări pentru care nu sunt necesare certificatul de urbanism şi autorizaţia de construcţie.

Astfel, se pot executa fără certificat de urbanism pentru proiectare şi ***fără autorizaţie de construire lucrările care nu modifică structura de rezistenţă, aspectul exterior, caracteristicile iniţiale ale construcţiilor şi ale instalaţiilor aferente. Din categoria acestor lucrări fac parte:***

a) reparaţii pentru împrejmuiri, *acoperişuri, învelitori sau terase, dacă nu se modifică forma acestora;*

b) înlocuiri şi reparaţii ale pardoselelor, pieselor de tîmplărie interioare şi exterioare, dacă se păstrează forma şi dimensiunile golurilor;

c) lucrări de finisări interioare;

d) lucrări de finisări exterioare, dacă nu se modifică elementele de faţadă şi soluţiile cromatice;

e) înlocuiri sau reparaţii ale sobelor, instalaţiilor, sistemelor, echipamentului şi utilajului tehnico-sanitar din interiorul clădirilor;

f) înlocuiri sau reparaţii la branşamente exterioare, aferente construcţiilor, în limitele proprietăţii;

g) reparaţii curente ale căilor de comunicaţii, accese de transport, parcări, trotuare şi scări;

h) lucrări de întreţinere, reparaţii curente ale infrastructurii căilor de comunicaţii, cu menţinerea traseelor, funcţiunilor, suprafeţelor şi volumetriei;

i) lucrări funerare subterane şi supraterane în cimitire;

j) instalarea mobilierului urban;

k) amenajarea terenului aferent construcţiei existente;

l) construcţii auxiliare, anexe cu suprafaţa construită de pînă la 15 m^2 la casele de locuit particulare, amplasate pe terenuri private;

m) instalarea reţelelor inginereşti şi de comunicaţii electronice şi a elementelor de infrastructură asociată acestor reţele (instalaţii provizorii, formate din elemente uşor demontabile) pe imobilele, construcţiile şi instalaţiile existente ori în interiorul acestora, inclusiv canalizarea subterană existentă pentru cabluri, cu excepţia cazurilor în care instalarea acestora presupune intervenţii în structura de rezistenţă, pozări subterane noi şi instalarea sau construcţia unor structuri de suport cu fundaţii ataşate permanent la teren (piloni, grinzi, console);

n) instalarea reţelelor inginereşti şi de comunicaţii electronice (reţelelor interne de acces) în infrastructura (traseele sistematizate cablate şi spaţiile tehnologice) pentru instalarea echipamentelor şi a altor elemente de infrastructură ale reţelelor interne de acces din clădiri;

o) întreţinerea, reparaţia, înlocuirea şi retehnologizarea reţelelor inginereşti şi de comunicaţii electronice şi a elementelor de infrastructură asociate acestor reţele;

p) conectarea abonaţilor la reţelele inginereşti şi de comunicaţii electronice (reţelele interne de acces).

(2) Prin derogare de la prevederile alin.(1), în cazul intervenţiilor la monumentele de istorie, artă şi arhitectură înscrise în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, categoriile de lucrări descrise la lit. a), b), d), e), k), l) şi m) se vor executa în baza certificatelor de urbanism pentru proiectare şi a autorizaţiilor de construire, iar categoriile de lucrări descrise la lit.c), f), g), h), i) şi j) se vor executa în baza avizului prealabil pozitiv al Ministerului Culturii.

(3) Centralele electrice care utilizează surse regenerabile de energie, în cazul caselor individuale (inclusiv case familiale, case duplex, case înşiruite), în limita terenului privat pe care se amenajează centrala electrică, se proiectează doar pentru compartimentul de electricitate şi rezistenţă, fără certificat de urbanism pentru proiectare, iar lucrările de construcţie/montare – fără autorizaţia de construire.

(4) Lucrările prevăzute la alin.(1) lit.m) se execută numai după obţinerea următoarelor documente:

a) declaraţia informativă tip pentru tipurile de reţele de comunicaţii electronice care se intenţionează să fie instalate, eliberată de autoritatea de reglementare din domeniu;

b) acordul titularului dreptului de proprietate, al titularului dreptului de administrare sau al titularului unui alt drept de folosinţă asupra imobilului, construcţiei ori instalaţiei, împuternicit în mod corespunzător de către titularul dreptului de proprietate;

c) raportul de expertiză tehnică favorabil privind impactul instalării reţelelor inginereşti şi de comunicaţii electronice şi a elementelor de infrastructură asociată acestor reţele asupra capacităţii portante a elementului constructiv/suportului, elaborat de experţi tehnici atestaţi;

d) documentaţia de proiect verificată şi, după caz, avizată conform art.11 alin.(1^1);

e) avizul sanitar, în cazul instalării staţiilor de radiocomunicaţii;

f) avizul prealabil pozitiv al Ministerului Culturii, în cazul lucrărilor de amplasare a reţelelor inginereşti şi de comunicaţii electronice şi a elementelor de infrastructură asociată acestor reţele pe clădirile cu statut de monument de importanţă locală, înscrise în registrele monumentelor istorice de importanţă locală, precum şi în zonele de protecţie ale acestora;

g) avizul pozitiv al administratorului drumului, în cazul amplasării reţelelor inginereşti şi de comunicaţii electronice şi a elementelor de infrastructură asociată acestor reţele în zona de protecţie a unui drum public.

Ţinând cont de faptul că, executarea construcţiei în lipsa autorizaţiei de construcţie este o contravenţie continuă, actualmente legislaţia s-a modificat, însă în continuare în aceste cazuri, persoana este obligată să obţină autorizaţie de construcţie pentru edificarea unei împrejmuiri (gard) cu fundaţie de beton.

Potrivit art. 3 Codului urbanismului şi construcţiilor nr. 434 din 28.12.2023 (în vigoare din 30.01.2025), *autorizaţie de construire este actul, eliberat de către emitent, prin care se autorizează execuţia lucrărilor de construcţii, în temeiul şi cu respectarea*

documentaţiei de amenajare a teritoriului şi de urbanism aprobate şi/sau a certificatului de urbanism, precum şi a documentaţiei de proiect elaborate şi, după caz, verificate conform prevederilor prezentului cod;

Astfel, art. 64 din Codul urbanismului şi construcţiilor nr. 434 din 28.12.2023 (în vigoare din 30.01.2025) stipulează, că ***amplasarea şi proiectarea construcţiilor se realizează în conformitate cu documentaţia de urbanism, iar execuţia acestora – în temeiul autorizaţiei de construire.***

Iar potrivit art. 150 al. 1) acelaş Cod al urbanismului şi construcţiilor nr. 434 din 28.12.2023 (în vigoare din 30.01.2025), stipulează că, **pot fi executate fără certificat de urbanism pentru proiectare şi fără autorizaţie de construire lucrările de construcţii care nu modifică structura de rezistenţă, aspectul exterior, caracteristicile iniţiale ale construcţiei şi ale instalaţiilor aferente, precum şi următoarele lucrări:**

a) lucrările de reparaţii ale împrejmuirilor, acoperişurilor, învelitorilor sau teraselor, dacă nu se modifică forma acestora şi soluţiile cromatice, iar materialele utilizate corespund celor iniţiale...

Drept consecinţă, instanţa de judecată consideră că, contravenientul este vinovat de săvârşirea faptelor imputate, acţiunile căruia corect au fost calificate potrivit art. 116 al. 2) Cod contravenţional, ocuparea nelegitimă a terenurilor, îngrădirea lor, şi potrivit art. 179 Cod contravenţional, *executarea construcţiilor de orice categorie, a lucrărilor de modificare, reamenajare, consolidare a clădirilor şi edificiilor, indiferent de tipul de proprietate şi de destinaţie, fără autorizaţie de construcţie, eliberată în modul stabilit*.

Sancţiunea art. 116 al. 2) Cod contravenţional prevede amendă de la 24 la 30 de unităţi convenţionale aplicată persoanei fizice, iar sancţiunea art. 179 Cod contravenţional prevede amendă de la 250 la 400 de unităţi convenţionale aplicată persoanei fizice.

Totodată, studiind procesul-verbal cu privire la contravenţie din 17.05.2024 prin prisma art. 442 şi 443 Cod contravenţional, instanţa îl găseşte ca fiind întocmit cu respectarea prevederilor indicate, neexistând cazuri de nulitate absolută ce ar putea fi invocate din oficiu.

În consecinţă, instanţa constată că forţa probantă a actului atacat nu a fost înlăturată, el bucurându-se în continuare de prezumţia de legalitate şi temeinicie instituită de lege în favoarea sa.

Alegaţiile părţii apărării precum că, procesul verbal cu privire la contravenţie ar fi fost viciat prin emiterea acestui act în lipsa citării legale a lui Chivriga Serghei, în opinia sa, prin aceasta fiindu-i încălcat dreptul la apărare. Un alt temei de nulitate invocat de avocat a fost că procesul verbal cu privire la contravenţie încheiat în privinţa lui Chivriga Serghei la data de 17 mai 2024, ar fi fost încheiat de o persoană neîmputernicită, în opinia sa, că persoana cu funcţia deţinută de către Viorica Tcaciuc în cadrul Primăriei ***** r-l Făleşti, nu s-ar regăsi la norma art. 423^{10} Cod contravenţional. Toate acestea nu se reţin, precum nu se reţine nici argumentul că, terenul aferent gospodăriei contravenientului din s. ***** r-l Făleşti ar avea hotare generale. Or, acest fapt nu anulează procedura legală de împrejmuire a gospodăriei.

Potrivit art. 423^{10} al. 1) Cod contravenţional***, contravenţiile prevăzute la art.****104^{1}, **116**, 126^{1}, 134^{1}, 154, art.157 alin.(4), (6), (7)–(12), art.158, art.178, **179**, 180^{1}, 181, art.273 pct.9), 9^{1}), 11), 15) şi 16), art.326 alin.(1)–(1^{2}), art.364 alin.(1) şi (9) şi art.370 alin.(2) **se constată de către organele specializate ale administraţiei publice locale.***

(2) Sînt în drept să constate contravenţii şi să încheie procese-verbale *primarul, viceprimarul, arhitectul-şef, şefii şi şefii adjuncţi ai subdiviziunilor specializate din cadrul administraţiei publice locale****, specialiştii principali şi specialiştii superiori din cadrul acestora desemnaţi de către primar.***

În primul rând, în opinia instanţei, procedura de citare legală a contravenientului, la faza de încheiere a procesului verbal cu privire la contravenţie, a fost respectată. Or, acesta a fost citat de nenumărate ori cu citaţie cu aviz de recepţie. Citaţiile se livrau de către poştarul din sat. ***** r-l Făleşti Radamovscaia Tatiana, care în faţa agentului constatator, fiind audiată în calitate de martor, a declarat: *Deplasându-mă la adresa dată în repetate rânduri, nu a ieşit nimeni pentru a primi scrisoarea şi a semna avizul. În una din zile la adresa dată erau doi muncitori care făceau reparaţie în casă. Muncitorii i-au comunicat că Chivriga Serghei este în ţară, însă nu este acasă. Au zis că îi vor transmite că are o scrisoare recomandată şi i-au sugerat să se adreseze la Munteanu Violina, sora lui Chivriga Serghei. S-a deplasat la Munteanu Violina, a discutat cu soţul ei, Munteanu Ciprian, care a zis că Chivriga Serghei este în ţară, şi că îi va transmite să vină la oficiul poştal să ridice personal scrisoarea recomandată. Una din scrisorile recomandate a fost recepţionată de Munteanu Violina (sora lui), care a comunicat că toate scrisorile destinate fratelui, să i se aducă ei (f. d. 58).*

Aceleaşi declaraţii a făcut şi şefa Oficiului Poştal din sat. ***** r-l Făleşti, **Grib Tatiana**, care fiind avertizată de răspundere penală pentru declaraţii false, a declarat că *este angajată în calitate de şefă la Oficiul Poştal din sat. ***** r-l Făleşti. Chivriga Serghei când a procurat imobilul în sat. ***** i-a informat că el periodic pleacă peste hotarele ţării şi toată corespondenţa care vine în adresa sa să fie transmisă surorii sale, Munteanu Violina, domiciliată a sat. ***** r-l Făleşti şi a lăsat numărul ei de telefon. A menţionat că nu are cutie poştală sau alt loc unde să pună corespondenţa în siguranţă.*

Primind scrisoarea recomandată destinată lui Chivriga Serghei, ştiind că dumnealui este la moment în sat, a trimis poştaşul de sector Radamovscaia Tatiana să o livreze. Dna Radamovscaia a informat că a fost la adresă dar nu era destinatarul şi a transmis muncitorilor să-l informeze. Atunci a sunat-o pe dna Violina Munteanu să-i transmită fratelui să ridice scrisoarea recomandată. Ulterior, la oficiul poştal s-a prezentat Munteanu Ciprian, soţul dnei Violina. A discutat şi cu el privind scisoarea recomandată, la care dlui a zis că nu o ia şi îi va transmite lui Chivriga Serghei, fiindcă este acasă, să o ridice personal sau să vină soţia sa, Munteanu Violina.

*Ulterior, dna Radamovscaia a mai fost de câteva ori la adresa dată, dar nu a fost posibil să înmâneze scrisoarea destinatarului, fie nu era nimeni, fie erau doar muncitorii care refuzau să ia scrisoarea, iar mai târziu muncitorii au informat-o că Chivriga Serghei deja a plecat dinţară. Peste 15 zile a returnat avizul Primăriei ***** cu menţiunea că destinatarul a refuzat să recepţioneze scrisoarea.*

Pe lângă faptul că, agentul constatator de nenumărate ori a expediat în adresa lui Chivriga Serghei citaţii (f. d. 33-47, 53-56), despre care agentul poştal a comunicat muncitorilor care munceau la gospodăria contravenientului pentru a-i transmite despre obligaţia de a se prezenta la oficiul poştal să recepţioneze citaţia, cât şi despre citaţii a fost informată şi sora contravenientului, avocata Violina Munteanu, fapt confirmat în şedinţa de judecată de probele nominalizate supra.

Plus, pe parcursul examinării cauzei s-a acordat posibilitate părţii apărării să se pregătească minuţios pe marginea învinuirii şi să-şi prezinte toate probele, fiind amânate mai multe şedinţe la cererea acesteia.

Ce ține de competența lui Viorica Tcaciuc în calitate de agent constatator, în opinia instanței, au fost respectate prevederile legale și în această latură.

Astfel, potrivit art. **423[10] al. 1) Cod contravențional,** ***contravențiile prevăzute la art. 116, 179 se constată de către organele specializate ale administrației publice locale.***

Iar potrivit alin. (2) ***sînt în drept să constate contravenții și să încheie procese-verbale*** *primarul, viceprimarul, arhitectul-șef, șefii și șefii adjuncți ai subdiviziunilor specializate din cadrul administrației publice locale****, specialiștii principali*** *și specialiștii superiori* ***din cadrul acestora desemnați de către primar.***

În ședința de judecată s-a probat faptul că, **Viorica Tcaciuc deține funcția de secretar al Consiliului local ***** totodată cumulând funcția de specialist principal – domeniul juridic din cadrul Primăriei ***** în temeiul dispoziției Primarului sat. ***** r-l Fălești din 29.12.2023, începând cu data de 02.01.2023 (f. d. 78**).

Iar **prin dispoziția Primarului sat. ***** r-l Fălești din 14.03.2024, Viorica Tcaciuc a fost desemnată, conform art. 423[10] al. 2) Cod contravențional, în calitate de agent constatator (f. d. 5)**.

Cu referire la fondul cauzei, în ședința de judecată s-a stabilit vinovăția lui Chivriga Serghei în săvârșirea contravențiilor imputate. Fiind sesizată autoritatea locală din faza incipientă a încălcărilor de către vecina contravenientului, Popușoi Viorica, căreia, prin acțiunile ilegale a făptuitorului, i s-a îngrădit calea de acces către gospodăria sa, amplasată în imediatul adiacent al gospodăriei acestuia.

La sesizarea în cauză, autoritatea publică locală a reacționat prompt. Astfel, inginerul cadastral, Bădărău Anastasia, din cadrul Primăriei ***** a ieșit la fața locului de câteva ori, unde a avertizat, atât muncitorii, cât și pe Chivriga Serghei, stăpânul bunului, să înceteze construcția împrejmuirii, ca fiind executată cu abateri de hotar, care era vizibil depășit, ieșind peste linia de aliniament. La fel și Primarul de ***** Tudor Istrati, a ieșit la fața locului de câteva ori și a avertizat pe Chivriga Serghei să stopeze lucrările de execuție a împrejmuirii, să se conformeze cu hotarele legale a gospodăriei sale, recomandându-i acestuia să meargă la specialiști să-și verifice hotarele, etc. Însă, contravenientul, a neglijat toate avertizările, dimpotrivă și-a impus poziția invocând că aceasta ar fi legală.

Fiind audiat de către agentul constatator în calitate de martor, Primarul de ***** Tudor Istrati a comunicat că, *la data de 26.08.2023 a primit un apel telefonic prin care i s-a comunicat că Chivriga S. a început construcția gardului pe terenul cu nr. cad. *****, însă cu depășirea liniei de hotar, ieșind cu gardul în zona de protecție a drumului R16 Bălți-Fălești-Sculeni pe o latură și pe terenul proprietate publică a UAT ***** pe altă latură, pe latura dată limitând accesul pe terenul cu nr. cad. *****.*

Deplasându-se la fața locului a constatat că, Chivriga S. într-adevăr a început construcția gardului cu depășirea considerabilă a hotarului, fiind la etapa de lucrări de terasament. L-a informat despre încălcare și i-a propus să stopeze lucrările și să vină la Primărie pentru a-i arăta pe e-Cadastru cum arată liniile de hotar sau să solicite inginerilor licențiați care să stabilească bornele de hotare cu utilaje specializate care îi va asigura mai multă precizie, avertizând că la stabilirea hotarelor urmează să fie invitat specialistul APL.

La data de 30.08.2023 a fost din nou telefonat că Chivriga Serghei continuă lucrările și deja toarnă beton și montează stâlpi de rezistență a gardului din metal. Încercând să prevină contravenția, din nou s-a deplasat la fața locului, însoțit de inginerul cadastral și polițistul de

sector. La toate preavizele, dl Chivriga Serghei a menționat că are toate actele și că va turna beton doar în partea din spatele casei unde nu sunt încălcări de hotar.

Ulterior, în primele zile ale lunii septembrie s-a prezentat la Primărie, Munteanu Violina, prezentându-se ca fiind sora lui Chivriga Serghei și a explicat că fratele său dorește să facă frumos în fața casei, încercând să-l convingă să nu întreprindă măsuri, argumentând că ea este avocat și cu ea trebuie să trăiască bine.

*După ce a constatat că pe cale amiabilă situația nu poate fi remediată, deoarece Chivriga Serghei a turnat fundația din beton și a montat stâlpii pe tot perimetrul însemnat de el inițial, a depus un demers la Inspectoratul de Poliție, solicitând poziția lor, iar la data de 08.09.2023 a expediat lui Chivriga Serghei prescripții să stopeze lucrările și să revină la hotarele în limita terenului deținut în proprietate. A expediat prescripțiile la adresa din s. ***** r-l Fălești și la adresa ce figurează în e-Cadastru, s. ***** r-l Fălești (f. d. 57).*

Toate aceste declarații coroborează cu celelalte probe prezentate de agentul constatator, în special procesele verbale de cercetare la fața locului și planșele fotografice din care rezultă că, inițial au începu lucrările de săpare a șanțului pentru împrejmuire, fiind instalați piloni de metal în acest șanț. Apoi a fost turnată fundația împrejmuirii din beton, iar ulterior a fost montat și gardul (f. d. 17-19, 50-52). Toate lucrările au continuat nestingherit, deși au fost făcute nenumărate avertizări, preavizări de stopare a lucrărilor și a se conforma normelor legale, respectând hotarele terenului privat, potrivit documentației de urbanism.

După ce a fost sesizată autoritatea publică locală despre săvârșirea contravenției, și după ce s-au neglijat prescripțiile impuse, primarul a depus o plângere la poliție. Efectuând un control, stabilind încălcarea, colaboratorul de poliție, agentul constatator Dan Bădărău, împreună cu superiorii săi, au expediat materialele înapoi primarului de ***** r-l Fălești, conform competenței, în temeiul art. 440 al. 5) Cod contravențional, care prevede: *dacă la depistarea sau la examinarea cazului contravențional se stabilește competența unei alte autorități abilitate să constate contravenția sau să examineze cauza contravențională, procesul-verbal cu privire la contravenție și materialele acumulate se remit în aceeași zi conform competenței, pe suport de hârtie sau în formă electronică ori cu convertirea documentației respective într-un format electronic ușor accesibil, inclusiv cu utilizarea semnăturii electronice simple.*

Potrivit art. 440 al.6) Cod contravențional, *la solicitarea unor alți agenți constatatori, angajatul cu statut special al Ministerului Afacerilor Interne* ***este obligat*** *să le acorde ajutor la constatarea contravenției.*

Astfel, probele acumulate de către angajatul MAI, Bădărău Dan, sunt pertinente (f. d. 8-23)

Faptul că contravenientul a executat împrejmuirea gospodăriei sale în lipsa autorizației de construcții și a ocupat ilegal o parte din teren ce nu-i aparține, în ședința de judecată s-a dovedit incontestabil.

Or, partea apărării nu a prezentat instanței vreo autorizație de construcție a împrejmuirii (gardului) la gospodăria lui Chivriga Serghei din sat. ***** r-l Fălești nici până la finalizarea dezbaterilor judiciare. Iar faptul ocupării ilegale a unei părți din terenul public, indiferent în proprietatea cărei autorități se află, în proprietatea statului sau a unității administrativ teritoriale. Or, potrivit art. 21 al. 1) a Legii privind autorizarea executării lucrărilor de construcție nr. 163 din 09.07.2010 (în vigoare până la 30.01.2025), *certificatele de urbanism și* ***autorizația de construire/desființare se emit de către***

primarii municipiilor, oraşelor, comunelor şi satelor pentru construcţii (lucrări de construcţie/desfiinţare) de orice destinaţie şi tip de proprietate.

Astfel, potrivit art. 21 al. 1) a Legii privind autorizarea executării lucrărilor de construcţie nr. 163 din 09.07.2010 (în vigoare până la 30.01.2025), primarul satului ***** r-l Făleşti este persoana care eliberează o astfel de autorizaţie de construcţie. La caz, însă o astfel de autorizaţie n-a fost eliberată, iar când primarul a chemat la revenirea în cadrul legal la construcţia împrejmuirii, contravenientul prin comportamentul său a neglijat toate prescripţiile şi a încercat să-şi impună poziţia.

Cum s-a menţionat mai sus, din probele prezentate de agentul constatator rezultă cert că împrejmuirea gospodăriei contravenientului a depăşit linia de aliniament cu aproximativ 3 metri din partea drumului naţional R16 Bălţi-Făleşti-Sculeni şi cu aproximativ 5 m din partea de Est de lângă calea ferată, potrivit procesului verbal de cercetare la faţa locului (f. d. 50-52).

Faptul că a fost depăşită linia de liniament se observă şi vizibil pe planşa fotogtafică (f. d. 51-52).

Potrivit art. 16 a Legii privind autorizarea executării lucrărilor de construcţie nr. 163 din 09.07.2010 (în vigoare până la 30.01.2025), *în cazul în care, pe perioada executării lucrărilor de construcţie, în documentaţia de proiect se operează modificări care pot afecta prescripţiile stabilite în cadrul regimului arhitectural-urbanistic al certificatului de urbanism pentru proiectare (capacitatea construcţiei,* ***alinierea construcţiei faţă de străzile adiacente*** *şi distanţele între construcţii, înălţimea construcţiei, procentul de ocupare a terenului, coeficientul de utilizare a terenului), este obligatorie obţinerea unui nou certificat de urbanism pentru proiectare şi a unei noi autorizaţii de construire în condiţiile prezentei legi, cu sistarea necondiţionată a lucrărilor pînă la obţinerea noii autorizaţii.*

Potrivit noţiunilor de la art. 3 Codul urbanismului şi construcţiilor nr. 434 din 28.12.2023 (în vigoare din 30.01.2025), ***aliniament stradal*** *este linie convenţională, stabilită în documentaţia de urbanism şi care indică retragerea liniei frontale a faţadelor clădirilor şi a terenurilor proiectate faţă de linia roşie; în cazul în care linia roşie nu este prevăzută în documentaţia respectivă, aliniamentul stradal se stabileşte în conformitate cu prevederile normativelor tehnice în construcţii;*

Cum s-a reţinut mai sus, acţiunile ilegale a contravenientului la construcţia împrejmuirii gospodăriei sale din sat. ***** r-l Făleşti, a durat din august 2023 până în martie 2024, când au fost finalizate lucrările, însă în opinia instanţei aceasta continue, or nu a fost obţinută autorizaţia de construcţie nici până în ziua de azi.

Contravenţia în cauză este continuă, iar potrivit art. 11 Cod contravenţional, ***se consideră contravenţie continuă fapta care se caracterizează prin săvîrşirea neîntreruptă, timp nedeterminat, a activităţii contravenţionale. În cazul contravenţiei continue nu există pluralitate de contravenţii.***

(2) Contravenţia continuă se consumă în momentul încetării acţiunii sau inacţiunii contravenţionale sau al survenirii unor evenimente care împiedică această activitate.

Potrivit art. 30 al. 2) Cod contravenţional, *termenul general de prescripţie a răspunderii contravenţionale este de un an.*

(3) Termenul special de prescripţie pentru contravenţiile prevăzute la art. 74 alin. (4) şi (10), art. 78[1], art. 155[1], art. 177 alin. (3) şi (4) lit. c), d), g) şi art. 179 este de 18 luni.

Actualmente, art. 30 al. 2) Cod contravenţional prevede *termenul general de prescripţie a răspunderii contravenţionale este de 18 luni.*

(3) Termenul special de prescripţie pentru contravenţiile prevăzute la art.74 alin.(4) şi (10), art.78[1], art.155[1], art.177 alin.(3) şi (4) lit.c), d), g) şi art.179 este de 24 de luni.

În opinia instanţei, termenul de tragere la răspundere contravenţională conform art. 116 al. 2) Cod contravenţional, a expirat, iar termenul de tragere la răspundere contravenţională conform art. 179 Cod contravenţional, n-a expirat.

Potrivit art. 461 al. 1) Cod contravenţional, *în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată unul din temeiurile prevăzute la art.441 sau 445 alin.(1), instanţa de judecată încetează procesul contravenţional.*

(2) Procesul contravenţional poate fi încetat şi în alte cazuri decât cele prevăzute la alin.(1) doar dacă se constată că lipsa unei menţiuni în procesul-verbal cu privire la contravenţie afectează în mod esenţial fondul cauzei şi aceasta nu poate fi înlăturată de către instanţa de judecată.

Iar potrivit art. 441 al. 1) lit. b) Cod contravenţional, *procesul contravenţional nu poate fi pornit, iar dacă a fost pornit, nu poate fi efectuat şi va fi încetat în cazurile în care:*

b) se constată vreunul din temeiurile prevăzute la art.3 alin.(3), art.4 alin.(3), art.20-31.

La stabilirea categoriei şi mărimii pedepsei, instanţa de judecată ţine cont de personalitatea contravenientului, de circumstanţele cauzei, de faptul că contravenientul nu a recunoscut vina astfel pedeapsa sub formă de amendă pentru fapta comisă va fi rezonabilă şi echitabilă.

Potrivit art. 34 al. 1) Cod contravenţional, *amenda este o sancţiune pecuniară, care se aplică în cazurile şi în limitele prevăzute de prezentul cod. Amenda se stabileşte în unităţi convenţionale. O unitate convenţională este egală cu 50 de lei.*

(2) Amenda se aplică persoanelor fizice de la una la 1500 de unităţi convenţionale, iar persoanelor cu funcţie de răspundere – de la 10 la 1500 de unităţi convenţionale.

(2[1]) Amenda se aplică persoanelor juridice în limitele stabilite de articolul din partea specială a cărţii întîi a prezentului cod, după caz:

a) amendă de la 10 la 1500 de unităţi convenţionale;

b) amendă în mărimea valorii produsului, serviciului respectiv care constituie obiectul contravenţiei, dar nu mai puţin de valoarea limitei maxime în unităţi convenţionale, în cazul în care acest fapt este prevăzut expres de norma materială din partea specială a cărţii întîi.

(2[2]) Comiterea repetată de către persoana juridică, în decursul unui an, a încălcărilor specificate în partea specială a cărţii întîi a prezentului cod se sancţionează cu amendă în mărime dublă din suma amenzii în valoarea limitei maxime, indicată în partea specială a cărţii întîi.

(2[3]) Comiterea de către persoana juridică a treia oară şi mai mult, în decursul unui an, a încălcărilor specificate în partea specială a cărţii întîi a prezentului cod se sancţionează cu amendă în mărime triplă din suma amenzii în valoarea limitei maxime, indicată în partea specială a cărţii întîi.

(2[4]) Amenda se achită de către contravenient în mod benevol în termen de 30 de zile de la data stabilirii acesteia.

(2[5]) Amenzile aplicate pentru săvîrşirea contravenţiilor se virează în bugetul de stat, cu excepţia celor prevăzute la alin.(2[6])–(2[9]).

(2[6]) Amenzile aplicate de către comisia administrativă de pe lîngă autoritatea publică locală executivă pentru contravenţiile prevăzute la art.398 se virează în bugetul local respectiv.

(2[7]) Amenzile aplicate de către organele Serviciului Fiscal de Stat pentru contravenţiile prevăzute la art.263 alin.(2) se virează în bugetul asigurărilor sociale de stat.

(2[9]) Amenzile aplicate de către Compania Naţională de Asigurări în Medicină pentru săvîrşirea contravenţiilor prevăzute la art.413 se virează în bugetul fondurilor asigurărilor obligatorii de asistenţă medicală.

(3) Contravenientul este în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o plăteşte în cel mult 3 zile lucrătoare de la data aducerii la cunoştinţă a deciziei de aplicare a sancţiunii contravenţionale.

În acest caz se consideră că sancţiunea amenzii este executată integral, cu excepţia cazului în care a fost contestată decizia de aplicare a sancţiunii contravenţionale şi contravenientul nu şi-a retras cererea de contestare a deciziei, emisă asupra cauzei contravenţionale, pînă la cercetarea judecătorească.

La soluţionarea cauzei, instanţa reţine prevederile art. 11 Cod contravenţional, potrivit cărora *se consideră contravenţie continuă fapta care se caracterizează prin săvârşirea neîntreruptă, timp nedeterminat, a activităţii contravenţionale. În cazul contravenţiei continue nu există pluralitate de contravenţii. Contravenţia continuă se consumă în momentul încetării acţiunii sau inacţiunii contravenţionale sau al survenirii unor evenimente care împiedică această activitate.*

Astfel, instanţa atestă caracterul specific al contravenţiei în domeniul urbanistic/construcţii, adică faptul că nu se consumă instantaneu, ci are o desfăşurare în timp, pe etape de lucrări, contravenientul săvârşind fapta din momentul începerii construcţiei şi până la terminarea ei. Or, în raport cu această modalitate de săvârşire a faptei, care îi imprimă un caracter continuu, contravenţia trebuie considerată că se comite pe întregul parcurs al edificării construcţiei, astfel că ea poate fi sancţionată din momentul începerii lucrărilor de construcţie în lipsa autorizaţiei de construcţie şi durează atât timp cât lipseşte autorizaţia respectivă.

Conform art. 439[4] Cod contravenţional, *în procesul contravenţional, în scopul înlăturării consecinţelor faptei, a unui pericol ori pentru prevenirea săvîrşirii faptelor contravenţionale prevăzute de prezentul cod, **chiar dacă nu sînt întrunite condiţiile de tragere la răspundere contravenţională,** se poate aplica una sau mai multe din următoarele măsuri de siguranţă:*

a) expulzarea;

***b) demolarea construcţiilor neautorizate** şi/sau defrişarea arborilor şi arbuştilor;*

c) confiscarea specială;

d) suspendarea dreptului de a conduce vehicule/ridicarea provizorie a permisului de conducere a vehiculelor.

Potrivit prevederilor art. 439[6] alin. (1) Cod contravenţional, *demolarea construcţiilor neautorizate se aplică în cazul faptelor prevăzute la art.116, 134, 168, art.177 alin. (3), art.178, **179** şi 226 şi atrage, după caz, remedierea construcţiilor afectate în urma intervenţiilor neautorizate*.

În cadrul şedinţei de judecată, agentul constatator a pledat pentru aplicarea măsurii de siguranţă demolarea construcţiei - împrejmuirii şi remedierea terenului în urma demolării construcţiei neautorizate, menţionând că aplicarea acestei măsuri este necesară.

Potrivit art. 3 al. 1) a Legii drumurilor nr. 509 din 22.06.1995, *suprafeţele de teren aferente drumului public sînt următoarele:*

1) zona drumului public, care cuprinde:

a) ampriza drumului – suprafaţa de teren ocupată de elementele constructive ale drumului: partea carosabilă, trotuare, piste pentru cicliști, acostamente, şanţuri, rigole, taluzuri, şanţuri de gardă, pavilioane pentru pasageri, parcaje şi platforme pentru staţionarea mijloacelor de transport, ziduri de sprijin şi alte lucrări de artă;

b) zonele de siguranţă – suprafeţele de teren situate de o parte şi de alta a amprizei drumului, destinate exclusiv pentru semnalizarea rutieră, plantaţiile rutiere şi pentru alte scopuri legate de întreţinerea drumului în condiţii de siguranţă a circulaţiei. Din zonele de siguranţă fac parte, suprafeţele ocupate de drumurile de vară destinate deplasării maşinilor şi agregatelor agricole, precum şi suprafeţele ocupate de lucrările de consolidare a terenului drumului şi altele asemenea. În afara localităţilor, limitele minime ale zonelor de siguranţă a drumurilor sînt prevăzute în anexa nr.2 secţiunea I;

2) zonele de protecţie – suprafeţele de teren din extravilan situate de o parte şi de alta a zonelor de siguranţă, necesare protecţiei şi dezvoltării viitoare a drumului, asigurării condiţiilor de întreţinere şi de circulaţie pe el. În limita zonelor de protecţie se stabilesc cerinţe specifice pentru proprietarii şi utilizatorii de terenuri, prezentate în anexa nr.2 secţiunea II. Limitele zonelor de protecţie sînt prevăzute în anexa nr.2 secţiunea I;

3) zona străzilor include partea carosabilă, acostamentele, şanţurile, rigolele, trotuarele, spaţiile verzi, pistele pentru cicliști, suprafeţele adiacente pentru parcaje, staţionări sau opriri, precum şi suprafeţele de teren necesare amplasării anexelor acestora.

(2) Pentru drumurile private, lăţimea zonei de protecţie se stabileşte de către autorităţile administraţiei publice locale.

Potrivit art. 12 al. 2^1) a Legii privind autorizarea executării lucrărilor de construcţie (în vigoare până la 30.01.2025), *în cazul solicitării autorizării obiectelor din zona de protecţie a drumului public, emitentul este obligat să obţină avizul necesar (autorizaţia de amplasare) în conformitate cu Legea drumurilor nr.509/1995, care se eliberează în termen de pînă la 20 de zile lucrătoare. Autorizaţia de construire eliberată în lipsa avizului (autorizaţiei de amplasare) în cauză este nulă.*

În opinia instanţei, ţinând cont de împrejurările cauzei, de faptul că partea apărării (contravenientul) nu a prezentat nici o probă prin care să combată probele prezentate de agentul constatator, limitându-se la critica procesului verbal cu privire la contravenţie. La caz se atestă că lucrările de împrejmuire a gospodăriei contravenientului au fost executare în lipsa autorizaţiei de construcţie, în afara liniilor de hotar, fiind vizibilă depăşirea liniei de aliniament, din care motive va fi aplicată şi măsura de siguranţă – demolarea. Or, argumente plauzibile privind neaplicarea măsurii de siguranţă, nu au fost prezentate.

Potrivit **pct. 21 şi 22 a deciziei nr. 33 din 29.03.2018 de inadmisibilitate a sesizării nr.153a/2017 privind controlul constituţionalităţii articolelor 439^4 litera b) şi 439^6 din Codul contravenţional al Republicii Moldova nr. 218 din 24 octombrie 2008 (demolarea construcţiilor neautorizate ca măsură de siguranţă), Curtea Constituţională** a statuat că, *că demolarea construcţiei neautorizate nu are ca scop pedepsirea contravenţională a vinovatului, ci asigurarea ordinii publice prin prevenirea consecinţelor negative în cazul unor construcţii realizate cu nerespectarea prevederilor legii.*

Cu privire la condiţiile aplicării măsurii de siguranţă a demolării construcţiilor neautorizate, Curtea constată că, potrivit articolului 395 alin. (1) pct. 1) lit. d) teza a II-a din

Codul contravenţional, instanţa de judecată este cea care trebuie să aplice prevederile privind demolarea construcţiilor neautorizate.

Argumentele părţii apărării precum că, contravenientul nu s-ar face vinovat de săvârşirea contravenţiei în cauză, că persoana care a încheiat procesul verbal cu privire la contravenţie n-ar avea împuternicirile de rigoare, în opinia instanţei sunt declarative, nu au suport juridic şi au drept scop de a se eschiva de la răspunderea contravenţională.

Astfel, art. 14 a Legii nr. 163 din 09.07.2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcţie (în vigoare până la 30.01.2025), prevede toate lucrările care se execută în lipsa unei autorizaţii de construcţie şi printre acestea nu se regăsesc lucrările executate de contravenient, or autorizaţie de construcţie nu este necesară doar la reparaţia împrejmuirii, potrivit art. 14 al. 1) lit. a) a Legii 163/2010.

Iar conform art. 22 al. (1) lit. b) al Legii nr. 721-XIII din 02 februarie 1996 privind calitatea în construcţii (în vigoare până la 30.01.2025), *investitorii sînt persoanele care finanţează şi realizează investiţii sau intervenţii la construcţiile existente şi răspund de îndeplinirea obligaţiilor referitoare la obţinerea autorizaţiei de construire*.

Potrivit art. 2 Cod contravenţional, *scopul legii contravenţionale constă în apărarea drepturilor şi libertăţilor legitime ale persoanei, apărarea proprietăţii, ordinii publice, a altor valori ocrotite de lege, în soluţionarea cauzelor contravenţionale, precum şi în prevenirea săvîrşirii de noi contravenţii.*

Conform art. 41 al. (1) Cod contravenţional, *sancţiunea contravenţională se aplică în funcţie de caracterul şi de gradul prejudiciabil al contravenţiei, de caracteristica persoanei şi de circumstanţele atenuante şi agravante.*

(2) Faţă de persoana a cărei vinovăţie este dovedită se aplică o sancţiune echitabilă, în limitele şi în conformitate cu dispoziţiile prezentului cod.

La stabilirea pedepsei, instanţa de judecată va ţine cont de scopul legii contravenţionale, prevăzut la art. 2 Cod contravenţional menţionat supra, de principiile individualizării sancţiunii contravenţionale, conform art. 41 Cod contravenţional, de personalitatea făptuitorului, gravitatea faptei imputate, considerând oportună aplicarea în privinţa acestuia în baza art. 179 Cod contravenţional sancţiune contravenţională sub formă de amendă minimă.

Potrivit art. 34 al. 3) Cod contravenţional, *contravenientul este în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o plăteşte în cel mult 3 zile lucrătoare de la data aducerii la cunoştinţă a deciziei de aplicare a sancţiunii contravenţionale.*

În acest caz se consideră că sancţiunea amenzii este executată integral, cu excepţia cazului în care a fost contestată decizia de aplicare a sancţiunii contravenţionale şi contravenientul nu şi-a retras cererea de contestare a deciziei, emisă asupra cauzei contravenţionale, pînă la cercetarea judecătorească.

În temeiul celor menţionate, în conformitate cu art. art. 395, 462 Cod contravenţional al RM, instanţa de judecată,-

h o t ă r ă ş t e :

Procesul intentat în privinţa lui Chivriga Serghei conform art. 116 al. 2) Cod contravenţional, încetează în legătură cu intervenirea termenului de prescripţie.

Chivriga Serghei se recunoaşte vinovat de săvârşirea contravenţiei prevăzută de art. 179 Cod contravenţional al Republicii Moldova şi în baza acestui articol i se stabileşte

pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 250 (două sute cincizeci) unităţi convenţionale, ce constituie 12500 (douăsprezece mii cinci sute) lei.

Se aplică măsura de siguranţă, în temeiul art. 439^6 Cod contravenţional – demolarea construcţiei neautorizate.

Potrivit art. 34 alin. (3) Cod contravenţional, contravenientul este în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o plăteşte în cel mult 3 zile lucrătoare de la data aducerii la cunoştinţă a deciziei de aplicare a sancţiunii contravenţionale. În acest caz se consideră că sancţiunea amenzii este executată integral, cu excepţia cazului în care a fost contestată decizia de aplicare a sancţiunii contravenţionale şi contravenientul nu şi-a retras cererea de contestare a deciziei, emisă asupra cauzei contravenţionale, până la cercetarea judecătorească.

Hotărârea cu drept de recurs în Curtea de Apel Bălţi în termen de 15 zile de la pronunţare, prin intermediul Judecătoriei Bălţi, sediul Făleşti.

Preşedintele şedinţei,
Judecător Lilia Trocin